מסורת הש"ס עם הוספות

(ה) מוספתא דכלים ב"ב פ"ד, ב) ירושלמי קפ"ג ג) [לקמן קכג:].

הגהות הב"ח

(ה) גמ' רבי ירמיה בר' מיפסיק ליה לעיה: (ב) רש"י ד"ה עמא לא ל"ל קודם ד"ה מיהו דמו לא מ):

הגהות וציונים

ה) גיר' התוס' בתגיגה כג ע"א ד"ה ונפסקה **אביי קא אזיל בתר רב** יוסף (גלילן): ב) בכת"י ובדפוס שונצינו ובבה"ג **הוי בה רבא**. וכ"ה ברבינו חננאל **והוי בה רבא** אליבא דמאן **קאמר** ר' יוחנן: ג) צ"ל בטבעת **שבחוטם הגמל** אסור (דבש תמר, וכ"ה ברש"י שברי"ף): ד) צ"ל **האחר** (ב"ש): ה) צ"ל **הנאקה** וכ"ה בכת"י: ו) צ"ל **רגליהם** (דפו"ר **רגלי**"): ז) צ"ל **מפרש** לה (גנזי יוסף): ח) כת"י **חדש**: ט) הב"ח הפך דברי רש"י ע"פ סדר הגמ' בדפו"י, אולם לפנינו בגמרא הפך המהרש"ל הסדר ע"פ רש"י (דק"ס):

ליקוטי רש"י

חומרתא. קשר (יבמות קב.). **גמי.** גלמון משנה (לעיל עח.) ובעמ"ז יוע"ק ודכר רך הוא ועומד בפני רך ובפני קשה (שמות ב, ג). **של שמאל בימין.** קנדל של שמאל נעל בימין וחלצה דחליצה בימין הוא דנמנר רגל רגל ממנוע (לעיל סו.). **אבל חליצה** של שמאל קתני בפיקין (יבמות קד.) פלוגתא (יבמות קא.).

עין משפט נר מצוה

ה א ב ג ממי' פ"י מהל' שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שה סעיף טו:
ו ד ה ממי' פ"ז מהלכות כלים הלכה יב יג ופכ"ד הלכה ד:
ז ו ממי' פ"ד מהל' יסוד הלכה יט סמג עשין כה טוש"ע אה"ע סי' קסט סעיף כב סהג"ה:

רבינו חננאל

המתירו פטור שהרי מעשה הדיוט הוא אבל אסור להתירו לכתחלה דהוא קא מוקים ליה על חפצו וקשרו כמין קשר של קיימא לפי שאין דעתו להתירו ולשנותו. (ומשני) [ומסנן] **דבני מחוזא** דעבידין להתירן ולקשרן בכל זמן דכד בעי למרהט שרי ליה וקמיט ליה וכד בעי לסגויי בריחותא כי הלוכן דדבנן מרפי ליה כי הא גוזנא מותר להתירו לכתחלה. **וסנדל** כי הלין אנפין אית ביה. סנדל דטייעי כגון קצת תאי דקרו ליה השתא תאסומא דעביד ליה לפי מידת אסתודא דכרעיה וקטר ליה קיטרא מעליא אם התירו חייב חטאת. **ודחומרתא.** פי' מכנפין כולהי רצועות ומעיילין בחומרתא דכד בעי מעייל והדר קטיר מאבראי דחומרתא וכד בעי מרווח כגון האי פטור אבל אסור. **וסנדל המוכן לשנים** דחומרא דכד בעי האי למסיימה מרווח ליה וכד בעי אחרינא למסיימה קמיט ליה ודאי הני לא קטרי קשר של קיימא מעיקרא דניח ליה להתירו ונייח ליה נמי לאידך להתירו הלכך לכתחלה [שרי]. **הא דר' ירמיה דאיפסיק ליה רצועה דסנדליה** וא"ל ר' אבהו שקול גמי לח דחזי למאכל בהמה וכרוך עליה ואתייה. קי"ל דהאי גמי לח דא"ל כי היכי דאיתכשר להנטל בשבת דהאי כיון דאחזי למאכל בהמה הוה ליה דבר הניטל בשבת כמו ככר או תינוק ושרי לאיתויי פחות מד' אמות כר' יצחק דאמר מוליכו פחות פחות מד' אמות. ולא תימא כיס בלבד שרו ליה דאדם בהול על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתייה ד' אמות בר"ה אלא כל דבר שצריך לו מדתנן המוצא תפלין מכניסן זוג זוג. ובשעת הסכנה מכסן והולך לו בד"א בסכנת גרים אבל בסכנת לסטין מוליכן פחות פחות מד' אמות וה"מ בדוכתא דלא מינטר אבל בדוכתא דמינטר לישבקיה בדוכתא כרב יוסף. **ואע"ג** דא"ל אביי אי בעינא אפיכנא ליה לא חיישינן ליה. **יש רבנן** דהוו מפרשי אפיכנא ליה מימין לשמאל וכיון דאפיכנא ליה הויא לה רצועה דאיפסיקא (וסדורא דפיש לבראי ומיהדק קליל) ומסתגי ליה ואגן לא קא מתחזי לנא היכי הוי הכין אלא הפוך מקום עקיבו לראשו ואוחזו באצבעותיו ואמר ליה כיון דמסגינא ביה אע"פ בהיפוך כלי הוא ואמאי אסור לטלטוליה. **ואמר ליה רב יוסף מדמתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה** דכד

קיטרא דקטרי בזממא וקיטרא דקטרי באיסטרידא חיובא הוא דליכא הא איסורא איכא ויש שמותרין לכתחילה ומאי ניהו קושרת מפתחי חלוקה: | מפתח חלוקה: פשיטא לא צריכא דאית ליה תרי דשי מהו דתימא חדא מינייהו בטולי מבטיל קא משמע לן: וחוטי סבכה: פשיטא לא צריכא דרויחא לה מהו דתימא מישלף שלפא לה קא משמע לן דאשה חסה על שערה ומישרא שריא לה: ורצועות מנעל וסנדל: איתמר התיר רצועות מנעל וסנדל תני חדא חייב חטאת ותניא אידך פטור אבל אסור ותניא אידך מותר לכתחילה קשיא מנעל אמנעל קשיא סנדל אסנדל מנעל אמנעל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדאושכפי פטור אבל אסור בדרבנן מותר לכתחלה בדבני מחוזא סנדל אסנדל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדטייעי דקטרי אושכפי פטור אבל אסור בדחומרתא דקטרי אינהו מותר לכתחילה בסנדל דנפקי ביה בי תרי כדרב יהודה דרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא הוה ליה ההוא זוגא דסנדלי זמנין דנפיק ביה איהו זימנין נפיק ביה ינוקיה אתא לקמיה דאביי א"ל כה"ג מאי א"ל חייב חטאת א"ל השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי חייב חטאת קאמרת לי מאי טעמא א"ל משום דבחול נמי זימנין נפיקנא ביה אנא זימנין נפיק ביה ינוקא א"ל אי הכי מותר לכתחילה "רבי ירמיה הוה קאזיל בתריה דר' אבהו בכרמלית איפסיק (ו) רצועה דסנדליה אמר ליה מאי ניעבד לה א"ל שקול גמי לח דחזי למאכל בהמה וכרוך עילויה אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף[ט] איפסיק ליה רצועה אמר ליה מאי איעביד ליה א"ל שבקיה מאי שנא מדרבי ירמיה [ב]התם לא מינטר הכא מינטר והא מנא הוא דאי בעינא הפיכנא ליה מימין לשמאל א"ל מדקמתרץ רבי יוחנן אליבא דרבי יהודה [ג]ש"מ הלכה כרבי יהודה מאי היא [ד]דתניא [ד]סנדל שנפסקו שתי אזניו או שתי תרסיותיו או שניטל כל הכף שלו טהור אחת מאזניו או אחת מתרסיותיו "או שניטל רוב הכף שלו טמא ר' יהודה אומר נפסקה פנימית טמא החיצונה טהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כמחלוקת לענין טומאה כך מחלוקת לענין שבת אבל לא לענין חליצה והיינן בה [ר' יוחנן[ט]] אליבא דמאן אילימא אליבא דרבנן מדלענין טומאה מנא הוי לענין שבת נמי מנא הוי אבל לא לחליצה דלאו מנא הוא [ה]והתנן [ו]חלצה של שמאל בימין חליצתה כשרה ואלא אליבא דרבי יהודה [ז]מדלענין טומאה לאו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא אבל לא לחליצה דמנא הוא אימר דאמרי' חלצה של שמאל בימין חליצת' כשרה היכא דלמילתי' מנא הוא הכא למילתיה לאו מנא הוא דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה טהור אלמא לאו מנא הוא לעולם אליבא דר' יהודה אימא וכן לחליצה והא קמשמע לן דכי אמרינן חלצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה היכא דלמילתיה

איבור דאמרי' חליצתה כשרה היכא דלמילתיה מנא הוא. והא דלא מוקים לה אליבא דרבנן אבל לא לחליצה משום דלמילתיה דהיינו בשמאל לאו מנא הוא הוא היינו טעמא משום דכין דמנא הוא לדידהו לשבת ולטומאה אף על גב דלמילתיה לאו מנא הוא לחליצה כיון דשל שמאל בימין חליצתה כשרה אבל לר' יהודה דלמילתיה לאו מנא הוא ולמידי אחרינא נמי לאו מנא הוא מסתבר דלאו מנא הוא לחליצה: סנדל

פטור אבל אסור ותניא אידך מותר לכתחילה קשיא מנעל אמנעל קשיא סנדל אסנדל מנעל אמנעל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדאושכפי פטור אבל אסור בדרבנן מותר לכתחלה בדבני מחוזא סנדל אסנדל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדטייעי דקטרי אושכפי פטור אבל אסור בדחומרתא דקטרי אינהו מותר לכתחילה בסנדל דנפקי ביה בי תרי כדרב יהודה דרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא הוה ליה ההוא זוגא דסנדלי זמנין דנפיק ביה איהו זימנין נפיק ביה ינוקיה אתא לקמיה דאביי א"ל כה"ג מאי א"ל חייב חטאת א"ל השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי חייב חטאת קאמרת לי מאי טעמא א"ל משום דבחול נמי זימנין נפיקנא ביה אנא זימנין נפיק ביה ינוקא א"ל אי הכי מותר לכתחילה "רבי ירמיה הוה קאזיל בתריה דר' אבהו בכרמלית איפסיק (ו) רצועה דסנדליה אמר ליה מאי ניעבד לה א"ל שקול גמי לח דחזי למאכל בהמה וכרוך עילויה אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף[ט] איפסיק ליה רצועה אמר ליה מאי איעביד ליה א"ל שבקיה מאי שנא מדרבי ירמיה [ב]התם לא מינטר הכא מינטר והא מנא הוא דאי בעינא הפיכנא ליה מימין לשמאל א"ל מדקמתרץ רבי יוחנן אליבא דרבי יהודה [ג]ש"מ הלכה כרבי יהודה מאי היא [ד]דתניא [ד]סנדל שנפסקו שתי אזניו או שתי תרסיותיו או שניטל כל הכף שלו טהור אחת מאזניו או אחת מתרסיותיו "או שניטל רוב הכף שלו טמא ר' יהודה אומר נפסקה פנימית טמא החיצונה טהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כמחלוקת לענין טומאה כך מחלוקת לענין שבת אבל לא לענין חליצה והיינן בה [ר' יוחנן[ט]] אליבא דמאן אילימא אליבא דרבנן מדלענין טומאה מנא הוי לענין שבת נמי מנא הוי אבל לא לחליצה דלאו מנא הוא [ה]והתנן [ו]חלצה של שמאל בימין חליצתה כשרה ואלא אליבא דרבי יהודה [ז]מדלענין טומאה לאו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא אבל לא לחליצה דמנא הוא אימר דאמרי' חלצה של שמאל בימין חליצת' כשרה היכא דלמילתי' מנא הוא הכא למילתיה לאו מנא הוא דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה טהור אלמא לאו מנא הוא לעולם אליבא דר' יהודה אימא וכן לחליצה והא קמשמע לן דכי אמרינן חלצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה היכא דלמילתיה

מפסיק סנדל אע"ג דאפשר להפוכיה לאו מנא הוא ש"מ דהלכתא כר' יהודה. **מאי דר' יהודה** דתניא סנדל שנפסקה אחת מאונה או אחת מתרסיותיו או שניטל כל הכף טמא ב' אזניו או ב' תרסיותיו או שניטל רוב הכף טהור ר' יהודה אומר נפסקה הפנימית טמא החיצונה טהור. **פי'** קסבר ר' יהודה אע"פ שלא נפסקה אלא האוזן החיצונה של סנדל בלבד נפיק ליה מתורת כלי וטהור וח"ק סבר אם נפסק אחת מאזניו או אחת מתרסיותיו עדיין כלי הוא אינו יוצא מתורת כלי עד שיפסקו שתיהן ולר' יהודה כיון שנפסק האוזן החיצונה כבר יצא מתורת כלי וטהור הוא ואע"פ שיכול להפכו לזה הסנדל ברגלו האחרת ולשום האוזן החיצונה פנימית. וקמתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה דאמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כמחלוקת לטומאה כך מחלוקת לענין שבת אבל לא לחליצה. **פי'** כל דהוא כלי לקבל טומאה גם הוא כלי לענין לטלטל בשבת וכל שיצא מתורת כלי לענין שבת ואינו ניטל ומשום הכי אצרכיה רב יוסף למישבקיה דהלא לטלטוליה בשבת. **והיכי** מתרץ דר' יוחנן אליבא דר' יהודה דקתני ר' יוחנן אבל לא לחליצה. והוי בה רבא אליבא דמאן קאמר ר' יוחנן אבל לא לחליצה אילימא אליבא [דרבנן] דסברי בפסיקת אוזן אחת לא נפיק מתורת כלי ואמר ר' יוחנן כי לא נפיק מתורת כלי אליבא דרבנן לא לענין טומאה ולא לענין שבת אבל לענין חליצה טומאה אינו כשר ולאו ככלי הוא. והא לדברי הכל אם נפסקה האוזן הפנימית כלי גמור הוא ואי מפסק החיצונה מהפיך ליה לסנדל ומשני ליה פנימית ותניגן בהדיא לענין חליצה דאי אפיך לסנדל של שמאל בימין וחלץ כשר דתנן חלצה בשל שמאל בימין חליצתה כשרה.

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"ז מהל' כלים הלכה יב:
ט ב ג מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה ג:
י ד ה מיי' פי"י מהלכות שבת הל' ג סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שיז סעיף ו:

רב נסים גאון

פרק טו אלו קשרים. אם ראשונים אוצר החכמה מלאכים אנן בני אנשים [ואם ראשונים כבני אנשים אנו כחמורים ולא] כחמורו של ר' חנינא בן דוסא. משכחת עיקר דילה באבות דר' נתן (פרק ח) וזהו המעשה מעשה בחמורו של ר' חנינא בן דוסא שגנבוה ליסטים וחבשוה בחצר והניחו לה שעורים תבן ומים ולא היתה אוכלת ולא היתה שותה אמרו מה אנו מניחין זו עד שתמות ותבאש החצר עלינו פתחו לה דלת והוציאוה לחוץ הלכה עד שהגיעה אצל פתחו של ר' חנינא בן דוסא שמע בנו קולה והכירה אמר דומה קולה לקול בהמתנו אמר לו בני עמוד לפניה ופתח לה דלת

גמרא

דלמילתיה מנא הוא אבל הכא למילתיה לאו מנא הוא ומי א"ר יוחנן הכי והאמר [א] רבי יוחנן הלכה כסתם משנה [ג] ותנן [א] סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס (נפסקה שניה ותיקנה טהור מלטמא מדרס אבל טמא מגע מדרס[ב]) מאי לאו לא שנא פנימית ולא שנא חיצונה לא פנימית דוקא אבל חיצונה מאי טהור אי הכי אדתני נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ניפלוג (א) בדידה בד"א שנפסקה פנימית אבל חיצונה טהור אמר רב יצחק בן[ג] יוסף תהא משנתנו בסנדל שיש לו ארבע אזנים וארבע תרסיותים [ה] שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן כי אתא רבין אמר רב חנן בר אבא אמר רב הלכה כרבי יהודה ורבי יוחנן אמר אין הלכה כר' יהודה ומי א"ר יוחנן הכי והא מדמתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ כר' יהודה סבירא ליה אמוראי נינהו ואליבא דרבי יוחנן[ד] [ו] תנן התם [ב] כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים בעי (ב) (רבי) חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו וחזר וניקב כמוציא זית וסתמו עד שהשלימו למוציא רימון מהו אמר ליה ר' יוחנן רבי [ז] שנית לנו סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ואמרינן לך מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה נמי (ג) מתקנה ראשונה ואמרת לן עליה פנים חדשות באו לכאן [ג] הכא נמי פנים חדשות באו לכאן [ח] קרי עליה לית דין בר אינש איכא דאמרי כגון דין בר אינש [ט] אמר ר' זירא אמר רבא בר זימונא[ד] אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים[ה] ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורו של ר' חנינא בן דוסא[ו] ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים: ונודות יין ושמן: פשיטא לא צריכא דאית ליה תרתי אוני מהו דתימא חדא מינייהו בטולי מבטל לה קמ"ל: קדירה של בשר: פשיטא לא צריכא דאית לה שלאכא[ז] מהו דתימא בטולי מבטל לה קמ"ל: [ד] רבי אליעזר בן יעקב אומר קושרה[ח] כו': פשיטא [ה] לא צריכא דאית לה תרתי איסרי מהו דתימא חדא

רש"י

לאוקמיה לדרבי יוחנן ולמימר וכן לחליצה ולאשמעינן דמנא הוא דא"כ מאי אתא לאשמעי' ר' יוחנן כיון דלמילתיה מנא הוא בהדיא תנן לה מתניתין ומשום דאפכי לא מיפסל דתנן חלצה בשל[ט] שמאל בימין חליצתה כשרה והיינו דאמר לעיל דמתרץ רבי יוחנן אליביה דר' יהודה: ומי אמר ר' יוחנן הכי. הלכה כר' יהודה: טמא מדרס. אם היה של זב והיה טמא מדרס לא טהר מטומאתו כשנפסקה ועודנו אב הטומאה: מאי לאו. אפילו חיצונה ומשום דחזי לאפוכי ולתקנה וה"ה אע"ג דלא תיקנה דע"כ אי כשנפסקה פרחה לה טומאתה תו לא הדרה אלא להכי נקט תקנה משום סיפא לאשמעינן רבותא דאע"ג דתיקנה לראשונה כי הדר נפסקה שניה טהור מן המדרס: אדתני נפסקה שניה. אע"פ שתקנה טהור מן המדרס דכיון שנפסקו שתיהן בטיל ליה: אבל טמא מגע מדרס. והוי ראשון לטומאה דעדיין כלי הוא * דחזי למילתיה (ד) דהא מיתקנה ראשונה ואף למדרס הוא ראוי אי הוה נעיל ליה זב מכאן ולהבא מיהו מטומאת מדרס קמייתא דהויא עליה טהור' כדאמרינן לקמן פנים חדשות באו לכאן וכל תורת מנעל שהיתה עליה בשעת קבלת טומאה ראשונה הלכה לה וכיון דכלי הוא הוי ראשון שהרי נגע בעצמו כשהיה אב הטומא' וכל זמן שהוא כלי וראוי לקבל טומאה לא טהר מטומאת המגע: ליפלוג כו'. למה לי למינקט נפסקה שניה לנפסקו שתיהן הא ע"כ הא שניה החיצונה היא ומשום היא לחודה הוה ליה למיתני טהור מן המדרס: תהא משנתנו. הך למדרס: ד' אזנים וד' תרסיותים. והך לנפסק' שניה דקתני תרוייהו בחיצונות קאמר וסתמא כרבי יהודה דכיון דנפסקו חיצונות טהור: שלא לשבר דבריו של רבי יוחנן. דאמר הלכה כרבי יהודה: אמוראי נינהו. רבה בר בר חנה אמרה להדיא דלעיל והא רבין אמרה: כל כלי בעלי בתים. לגבי כלי עץ תנא לה במסכת כלים: שיעורן כרימונים. לטהר מטומאתן אבל פחות מכאן חיים עליה ולא מבטיל ליה: וחזר וניקב כמוציא זית. אצל נקב הראשון: עד שהשלים. הסתימה למוציא רימון: הא מתקנה ראשונה. ולא בטל מתורת מנעל: פנים חדשות. משירדה לו טומאת מדרס נתחדשו פנים הללו ואין זה הראשון שכבר נתקלקל בו כדי ביטולו: לית דין בר אינש. אלא מלאך: כגון דין בר אינש. גברא בכולא: חמורו דר' פנחס מפורש בהכל שוחטין (חולין דף ז.) ודרבי חנינא במסכת תענית (ד' כה.)[י]: תרתי אוני. אזנים שכופלים לתוכו ובאחת מהן יכול להוציא היין: שלאכא. כלו"ן: מהו דתימא מבטל ליה. לקשר שעל פיה ומוליא מה שבתוכו דרך שלאכא: תרי איסורי. שני חבלים קושר ברחב הפתח זה למעלה מזה ליטנא אחרינא תרי איסורי[כ] שקושרן היום בשני לידי הפתח ולא היתה תלויה בה מאתמול:

אלא

הגה"ה

מתחילה היה הגיר' כך ברש"י. והוה ראשון לטומאה דעדיין כלי הוא לאשתמושי ביה תשמיש אחרינא ומאב הטומאה טהור דלא הוי מיוחד עוד למנעל והוי ראשון שהרי נגע בעצמו כשהיה אב הטומאה. ואח"כ הגיה רש"י בדבריו:

תוספות

סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה כו'. פירש בקונטרס דהוא הדין לא תיקנה טמא מדרס דאי כשנפסקה פרחה לה טומאה תו לא הדרה לה והדין עמו דלא מצינו טומאה ישנה (ה) אלא בכלי מתכות ולעיל נמי אמרי' ניטלה אחת מאזניו ואחת מתרסיותיו טמא והא דנקט ותיקנה פירש בקונטרס דנקט משום סיפא לאשמעינן דאע"ג דתיקנה כי נפסקה שניה טהור מן המדרס אבל משום דקתני סיפא אבל טמא מגע מדרס לא נקט ותיקנה דאפילו לא תיקנה ונפסקה שניה טמא מגע מדרס כדפי' בקונט' משום דעדיין כלי הוא לאישתמושי ביה תשמיש אחרינא וקשה דתנן בהדיא בסיפא דהך משנה במסכת כלים בפ' כ"ו (משנה ד) לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה שניה טהור ורש"י בעצמו חזר בו והגיה אבל טמא במגע מדרס (ו) דעדיין כלי הוא וחזי למילתיה דהא איתקנה לראשונה והשתא נקט ברישא דוקא ותיקנה דאי לא תיקנה כי נפסקה שניה אינו טמא אפילו מגע מדרס כדקתני סיפא בהדיא ואגב דנקט ברישא ותיקנה נקט נמי בסיפא: **אבל** טמא מגע מדרס. הקשה ה"ר שמעון אמאי טמא מגע מדרס הא שבע לה טומאה ובהקומץ רבה (מנחות מ.) בעי רבא גבי עשרון שחלקו מי אמרינן שבע לה טומאה או לאו וליכא למימר כגון שדרס עליו הזב ברגלו יחף דבא לו מדרס ומגע (ז) מדרס יחד דבבת אחת לא אמרינן שבע לה טומאה כדמוכח בהקומץ רבה (ג"ז שם) א"כ[ל] איכא פנים חדשות למגע מדרס כמו למדרס אלא על כרחך אחר שנטלה הראשונה וניתקנה בא לו מגע מדרס כמו שפירש בקונט' שנוגע בעצמו ואם כן נימא דשבע לה טומאה ולפי' הקונט' קמא ניחא דאפילו נפסקו שתי אזניו טמא מגע מדרס ומפרש ה"ר שמעון דלא אמרינן שבע לה טומאה כשהטומאה באה לו מגופו כמו הכא שטומאת מגע באה לו שנוגע בעצמו כדפי' בקונטרס ולפירושו אתיא כרבי מאיר דאמר טומאת בית הסתרים מטמא דמה שנוגע בעצמו טומאת בית הסתרים היא וזהו דוחק דבפ' בהמה המקשה (חולין דף עג:) ובפ' העור והרוטב (שם דף קכט:) פריך בפשיטות טומאת בית הסתרים היא משמע דלא קי"ל כר"מ ובפרק שני דעירובין (דף כח.) פירש בקונטרס דבשעת פרישתו לאוזן קיבל טומאה מאביו ואין נראה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עב:) אמרינן דבעינן דבאות מבגד גדול ונראה לר"י כשתיקן אוזן ראשונה באה לו לאוזן טומאת מדרס ומגע מדרס יחד והסנדל בטל לאוזן דאי אפשר להיות טומאה לזה בלא זה: **ניפלוג** וניתני בדידה בד"א. קשה לר"י אדפריך ניפלוג וניתני בדידה תיקשי ליה גופה (דברייתא[מ]) אמאי טמא מגע מדרס הלא כיון שנפסקה החיצונה בטל לה מתורת כלי ואומר ר"י דהוה בכלל קושיית הש"ס דניפלוג וניתני בדידה וממילא ידעינן דטמא מגע מדרס אינו אמת: **עד** שהשלימו למוציא רמון מהו. והא דתנן במסכת כלים (פי"ז מ"ד) רימונים שאמרו שלשה אחוזים זה בזה לא שהשיעור בשלשה רימונים אלא מפרש מה שאמר למעלה הרימון לא גדול ולא קטן אלא בינוני וקאמר דהיינו בינוני כשלשה האחוזים זה בזה וגדילים יחד אבל הרימונים הגדילים אחד אחד או שנים הם גדולים ואותן שגדילים ארבעה יחד הם קטנים[נ]: **רבי** שנית לנו סנדל. תימה לה"ר אלחנן אמאי לא מייתי ההיא סייעתא דמטה[ס] דמתניה מקמי הך (כלים פי"ח משנה ו) מטה שהיתה טמאה מדרס נשברה ארוכה ותיקנה טמאה מדרס נשברה שניה ותקנה טהורה מן המדרס אבל טמא מגע מדרס אם לא הספיק לתקן את הראשונה כו': **לא** צריכא דאית לה שלאכא. לא גרסינן דאית לה תרי שלאכי דלמה צריך לתרי שלאכי כיון שיש לו פתח:

כלל

רבינו חננאל

אה"ח 1234567

אלא כי קאמר ר' יוחנן אבל לא לחליצה אליבא דר' יהודה דסבר בפסיקת אוזן החיצונה יצא מתורת כלי לגמרי ולענין שבת ולענין טומאה מודה ליה ר' יוחנן לר' יהודה וסבר לה כותיה. אבל לא לחליצה דסבר ר' יוחנן לחליצה כלי כשר הוא ומדתנן חלצה בשל שמאל בימין חליצתה כשרה. ודחי' אימור דאמר רבנן חלצה בשל שמאל בימין כשר דבמקומו כלי מעליא הוא. כלומר ברגלו השמאל סנדל מעולה הוא. אבל הכא שנפסקה אזנו החיצונה דילמא (אליבא דרבנן) קא' בלבד הוי באותה הרגל לאו סנדל מעליא הוא שהרי נפסקה אזנו החיצונה ומן שנפסל באתריה דלא הוי באתריה מנא איך הוי מנא באתריה דלאו דידיה הוא. ונדחו אלו הדברים ולא עמדה כדרך שאמרנו כי לענין טומאה ושבת וחליצה יש ביניהן הפרש לא אליבא דרבנן ולא אליבא דרבי יהודה. והדרנן לתירוצא וכן לחליצה. כלומר תורת כלי בחליצה כתורת כלי בענין שבת ובטומאה ואליבא דרבי יהודה דאמר בפסיקת אוזן החיצונה בלבד הוא יוצא מתורת כלי. ואקשינן וממאי דכי אמר ר' יוחנן וכן לחליצה למיפסל סנדל שנפסקה אוזן החיצונה דילמא אליבא דרבנן קאמר דלא מיפסל עד דמפסקו ב' אזניו. ושנינן הא לא איצטריך ר' יוחנן לאשמעינן דהא תנינא החולץ משמאל בימין חליצתה כשרה הכא נמי כי משתני חיצונה למיהוי פנימית כשר. דהא לרבנן במקומה נמי כלי הוא ולא הוה צריך ר' יוחנן למימרה ולא איצטריך אלא אליבא דרבי יהודה. ומדקא מתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ הלכה כר' יהודה לענין שבת דאע"ג דיכול להפוכה לחיצונה ולהשויה פנימה לא הויא מנא. והני ב' אזנים דאמר ת"ק דמיפסקן לאו הני אזנים שמשני צידי סנדל אלא ב' אזנים מצד אחד וסנדל זה יש לו ד' אזנים ב' מצד זה וב' מצד זה. רבנן סברי [כיון] דלא מפסקן הני תרתי דמצד אחד לא נפיק מתורת כלי. ר' יהודה סבר מכד מפסקה חיצונה בטל מהיות כלי דסמכיה על אוזן החיצונה והיא שאוחזת את כף הרגל אבל פנימית לאו סמכא עלה. והאי דקתני שאם נפסק כל הכף כולו עדיין טמא הוא ואם נפסק רוב הכף שלו טהור דייקינן מדקתני בנפסק רוב הכף שלו ולא קתני שלו בכל כולן אלא קתני כל הכף כולו סתמא והאי כף סתמא שאם נפסק עדיין טמא הוא ככף של תרסיות קתני והוא שבמקום העקב ומאוזן לאוזן הוא סביב העקב והאי דקתני הכף שלו שאם נפסק רובו טהור הכף של סנדל שהוא מן הסנדל גופו אם ניטל רובו טהור. ואקשי' ומי סבר לה ר' יוחנן כר' יהודה והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס. מאי לאו לא שנא פנימית ול"ש חיצונה כיון דמשתריא חדא מינייהו טמא. ודחי' לא נפסקה פנימית שנינן אבל נפסקה חיצונה טהור.

מסורת הש"ס עם הוספות

א) [לעיל דף מו. וש"נ], ב) כלים פכ"ו מ"ד עירובין כד., ג) ברכות מא. עירובין ד. כד. סוכה ו. כלים פי"ז מ"א, ד) [ע"ז י: עירובין כד.], ה) שקלים יג: ע"ש, ו) [וע"ע תוס' עירובין ד: וסוכה ו. ד"ה שיעורן].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ניפלוג וניתני בדידה: (ב) שם בעי חזקיה כצ"ל ותיבת רבי נמחק: (ג) שם שניה נמי הא מתקנה: (ד) רש"י ד"ה אבל טמא וכו' דחזי למילתיה קמייתא דהא כצ"ל ודיבור זה נ"ל קודם דבור המתחיל מאי לאו: (ה) תוס' ד"ה סנדל וכו' טומאה ישנה. נ"ב בפ"ק דף טז: (ו) בא"ד אבל טמא מגע מדרס והוי ראשון לטומא' דעדיין כלי הוא דחזי למילתא קמיי' דהא איתקנה: (ז) ד"ה אבל וכו' דבא לו מדרס ומגע זב יחד:

גליון הש"ס

גמ' שלא לשבור דבריו של ר"י. כזה לעיל מו ע"א: שם שנית לנו סנדל. יש לעיין אמאי לא מייתי ממתני' הקודמ' פי"ח מ"ו דכלים וצ"ע:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

הגהות וציונים

א] רש"ל מ"ז (גליון) כדמשמע מרש"י שלא פירשו כאן אלא בסמוך (דק"ס) ועיין הג' הב"ח אות ד ולפי גירסת מהרש"ל הסדר ברש"י נכון: ב] כת"י בר יוסף (וכ"ה נכון, דק"ס) אבל בהגהות בן אריה כתב שמכאן מוכח שר' יצחק "בן" יוסף ור' יצחק "בר" יוסף תרי אמוראי נינהו דהא ר' יצחק בר' יוסף לית ליה דר' יוחנן אמר האי כללא דהלכה כסתם משנה כדאיתא בחולין מג ע"א: ג] יש גורסין אחר זה ואיבעית אימא ר"י קאמר לה אליבא דר"י וליה לא ס"ל (גליון): ד] צ"ל ר' אבא בר זמינא א"ר זירא (מהר"ץ חיות): ה] ברמב"ן גיטין פא ע"א איתא אם ראשונים מלאכים אנו נביאים: ו] נ"א ר' יוסי דמן דיוקרת (גליון): ז] [גיר' הערוך שלבא פי' כגון דדי הכיור שמקלחין המים אע"ג דיכול לארוקי המרק מן השליבה מותר להתירו] (גליון): ח] צ"ל קושרין כ"ה במשנה: ט] צ"ל של (חכ"מ): י] [במסכת תענית לא נמצא מחמורו של ר"ח בן דוסא כלום רק מחמודו של רבי יוסי דמן יוקרת נזכר שם בתענית כד ע"א ואולם רש"י דכאן שכתב להדיא ודר"ח אפשר דקא מכוין אהא דאי' באבות דר' נתן ספ"ח עובדא דחמורו של רבי חנינא בן דוסא ע"ש מבואר] (גליון) וכ"ה ברב ניסים גאון כאן. ועיין מהרש"ל דהוא בירושלמי שקלים וכ"כ בתוס' הרא"ש דליתא בתענית אלא במדרש: כ] כת"י תרי איסרי: ל] נדצ"ל דא"כ: מ] [צ"ל דמתני'] (גליון): נ] יותר נכון ממטה (ב"ש):

תלמוד בבלי <עוז והדר> - ג שבת תלמוד בבלי עמוד מס 236 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

כלל אמר ר"י. תימה היכא קמי מ' אמילתיה קמייתא דתם מתיר לגמרי והיכא קתני מין חייבין עליו משמע הא איסורא איכא כדדייק הש"ס לעיל[מ] וי"ל דה"ק כל קשר שאינו של קיימא מין חייבין עליו הא של קיימא חייבין עליו ואפי' עניבה לאפוקי מדרבנן דאמרו עניבה לאו היינו קשירה מ"מ אמאי דקתני בריש מין חייבין עליהם קמי רבי יהודה: **התם** הבל דעלמא הכא הבל דגרדי. וקמ"ל רב דלא גזרינן אבל דגרדי אטו דגרדי אטו אבל דעלמא וכו' יהודה מ"מ אפי' לרבנן מודו דאפי' בהבל דעלמא לא שכיח שיהיה קשר של קיימא כשקושרו בפרה ובאתנום ולהכי לא גזור בהבל דגרדי:

מקפלים כלים כו'. מכאן למדנו דאסור לקפל עליות של ב"ה לפי שהם צורך מאכל: **אבל** יש לו להחליף לא. ולנו שיש לנו להחליף אסור ומסתפק ר"י אי קרי יש לו להחליף כשאין לו יפה כזה:

חדא מינייהו בטולי מבטיל קמ"ל אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בן יעקב [ט] א"ל אביי הלכה כמכלל דפליגי אמר ליה מאי נפקא לך מינה אמר ליה [י] גמרא גמור זמורתא תהא: **מתני'** [יא] קושרין דלי בפסקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מתיר כלל אמר רבי יהודה [יב] כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו: **גמ'** חבל דמאי אי לימא חבל דעלמא רבי יהודה מתיר קשר של קיימא הוא אלא (יג) חבל דגרדי למימרא דרבנן סברי גזרינן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא ורבי יהודה סבר לא גזרינן ורמינהו [יד] חבל דלי שנפסק לא יהא קושרו אלא עונבו [טו] ורבי יהודה אומר כורך עליו פונדא או פסקיא ובלבד שלא יענבנו קשיא דר' יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן דרבנן אדרבנן לא קשיא חבל בחבל מיחלף [טז] עניבה בקשירה לא מיחלפא דר' יהודה אדרבי יהודה לא קשיא התם לא משום דמיחלפא עניבה בקשירה אלא עניבה גופה קשירה היא א"ר אבא אמר רב חייא בר אשי אמר רב [יז] מביא אדם חבל מתוך ביתו וקושרו בפרה ובאיבום איתיביה רבי אחא אריכא דהוא רבי אחא בר פפא לרבי אבא חבל שבאיבום קושרו בפרה ושבפרה קושרו באיבום ובלבד שלא יביא חבל מתוך ביתו ויקשור בפרה ובאיבום [יח] התם חבל דעלמא הכא חבל דגרדי אמר רב יהודה אמר שמואל [יט] כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת בעו מיניה מרב יהודה כובד העליון וכובד התחתון מהו [כ] אין ולאו ורפיא בידיה איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת אפילו כובד העליון וכובד התחתון [כא] אבל לא את העמודים א"ל רבא לרב נחמן מאי שנא עמודים דלא אילימא דקעביד גומות גומות ממילא קא הויין דתנן [כב] הטומן לפת וצנונות תחת הגפן אם מקצת עליו מגולין אינו חושש לא משום כלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשר וניטלין בשבת בשדה לא אתי לאשווויי גומות הכא בבית אתי לאשווויי גומות בעא מיניה ר' יוחנן מרבי יהודה בר ליואי כלי קיואי כגון כובד העליון וכובד התחתון מהו לטלטלן בשבת אמר ליה [כג] אין מטלטלין מה טעם לפי שאין ניטלין: **מתני'** מקפלין את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים [כד] ומציעין את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת למוצאי שבת רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים ומציעין את המטות מיום הכיפורים לשבת [כה] וחלבי שבת קריבין ביום הכיפורים אבל לא של יוה"כ בשבת ר"ע אומר לא של שבת קריבין ביום הכיפורים ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת: **גמ'** אמרי דבי רבי ינאי [כו] לא שנו אלא באדם אחד אבל בשני בני אדם לא ובאדם אחד נמי לא אמרן אלא בחדשים אבל בישנים לא וחדשים נמי לא אמרן אלא בלבנים אבל בצבועים לא ולא אמרן אלא שאין לו להחליף אבל יש לו להחליף לא [כז] תנא של בית רבן גמליאל לא היו מקפלים כלי לבן שלהן מפני שהיה להן להחליף אמר רב הונא [כח] אם יש לו להחליף יחליף ואם אין לו להחליף ישלשל בבגדיו [כט] מתקיף לה רב ספרא והא מיתחזי כרמות רוחא כיון דכל יומא לא קעביד והאידנא הוא דקא עביד לא מיתחזי כרמות רוחא [ל] וכבדתו מעשות דרכיך וכבדתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול וכי הא [לא] דרבי יוחנן קרי למאניה מכבדותי מעשות דרכיך שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול [לב] ממצוא חפצך [לג] חפציך אסורין [לד] חפצי שמים מותרין [לה] ודבר דבר שלא

חיצונות זו מצד זו שאם תפסק אחת מן החיצונות הא קיימא חברתא בדוכתא דהיא נמי חיצונית ובחדא פנימית וכנגדה חדא חיצונה סגיא ומשום הכי טומאתו של סנדל בדוכתא קיימא אבל היכא דליכא חיצונה אלא חדא ונפסקה בטל ההוא סנדל מתורת כלי דפנימית לחיזוק בעלמא עבידא. ודרך הסנדל אזן אחת פנימית ושע שעושי שתים שתים אם תפסק האחת תשאר האחרת במקומה ועל זה שנינו נפסקה טמא. **כי אתא רבין אמר משמיה דרב הלכה כר'** יהודה ור' יוחנן אמר אין הלכה כר' יהודה ואסיקנא אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן. כלומר יש אמורא שאומר מדמתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ הלכתא כר' יהודה ויש מי שאומר כי פירוש א"ר יוחנן אין הלכה כר' יהודה. ואע"ג דמסקינא לן הי מייהו דוקא כיון דאשכחנא רב יוסף דעבד עובדא כר' יהודה ורב נמי אמר הלכה כר' יהודה ורב יצחק בר יוסף נמי מתרץ וא' תהא משנתנו בסנדל שיש לו ד' אזנים וד' תרסיותים דלא שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן עבדינן כר' יהודה: **תנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כרימונים.** בעי' חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמן וחזר וניקב נקב אחר דהוו נקבים זה בצד זה וכל אחד סותמו קרום שניקב הנקב האחר דאמרינן כיון דאית בהו בכולהו שיעור רימון טהור אותו כלי מטומאתו או דלמא כיון דבעידנא דכד ניקב האי ניקבא הנקב הראשון סתום היה וכיון שנסתם כאילו לא ניקב הוא. **וכיוצא** בה בעי בעושין פסין [כ"ל ע"א] פרץ אמה וגדרה פרץ אמה וגדרה עד שהגיע (ליותר מי') מהו וא"ל ר' יוחנן לא שנית לנו סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס. פי' כשתפסק אחת מאזניו והוא טמא מדרס עדיין טומאתו עליו שבפסיקת אזן אחת לא יצאה מתורת כלי ועמדו ותיקנה כשתפסק השניה אע"פ שהראשונה מתוקנת היתה בשעה שנפסקה השניה בפסיקה הנשיה טהר מן המדרס שהיה טומאה אבל דומה כאלו נגע באותו ראשון שהיה טמא מדרס ומעכשו זה השני טמא מגע מדרס. **ואליבא דרבנן** איזו אזן שנפסקה תחלה בין הפנימית בין החיצונית הנפסקה שניה אחריה כך דינה. אבל אליבא דר' יהודה אם נפסקה החיצונית לאלתר טהור אבל אם נפסקה פנימית תחלה הרי היא בטומאתו וכשתפסק החיצונית טהור מן המדרס. ולא יכלת לאוקומה הא מתני' אליבא דר' יהודה. **ולפום הדין פירושה** דחזקיה רי' יוחנן בסנדל שיש לו ב' אזנים דקאמר מ"ש ראשונה אי מיפסקה אינו טהור דהא קיימא שניה אי אמרת חיצונה נפסקה תחלה הרי טהור מאלתר ואי אמרת פנימית נפסקה תחלה הכי [היכי] מקשי ליה שניה נמי אי מיפסקה לא לטהר דהא קיימא ראשונה [פנימית] בדקיימא לר' יהודה. אלא הכין אליבא דר' יוחנן איכא לאוקומה להאי ביעא כי ראשונה לר' יוחנן בסנדל שיש לו ד' אזנים וכו' מימרא באזניו דחיצונות בלבד דאי מפסקא חדא סמיך על חבירתה והכי קאמר מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה. ומקשינן שניה נמי הא מתקנא ראשונה [דוקא] אי פסקי תרוייהו טהור. **וא"ל ר' יוחנן לחזקיה דאמרת לן פנים חדשות באו לכאן** כיון דתרוייהו איפסיקו בתר דאיטמי ליה אע"ג דחדא חדא איתקנא ההוא [ותקנתא] חדש הוא וכמאן דליתיה דמי והכא נמי לענין כל כלי בעלי בתים כיון שנקבן נקבין הרבה עד שהגיע לשיעור הוצאת רימון אע"ג דמיתקני כיון דפנים חדשות אתקינו טהור והכין נמי לענין פרץ אמה וגדרה כיון דאיטמי ליה אע"ג דחדא חדא איתקנא ההוא אמה דאיכא דאמר כגון דין בר אישא אלא מלאך הוא איכא דאמר כגון דין בר אישא ומאן דליתיה הכי כבהמה הוא כנגד זה: **קיטרי נדות יין ושמן** אע"ג דאית ליה כ' אזני שדי ליה להתירן לתרוייהו ולא אמרינן דחד מינייהו בטלה. **וכן קדירה של תבשיל מותר להתירה ואע"ג דאית ליה שלבא.** פי' כגון דדי הכיור שמקלחין מים אע"ג דיכול לאחזיקי המרק מן השלבא מותר להתירה: **קושרין דלי בפיסקיא** שהוא אבנט מפני שאינו קשר קיימא. **אבל לא בחבל.**

מסורת הש"ס עם הוספות

מ) לעיל מז: קו: [וש"נ], נ) מיה כה. ע"ז לב: לעיל קו: עירובין ס:, ג) פסחים יפ., ד) פסחים סט, ה) [מיומין ג. קב: סוכה לג:], ו) [נקמן קמ:], ז) [נקמן קטז: ב"מ יד: קידושין סה:], ח) נגעים פ"ז מ"ט לעיל נ: עירובין עז:, ט) [וומא מו. סוכה מד:], י) [תוס' פי"ז], כ) ב"ק נא: סנהדרין דף מד:, ל) [נקמן קכ:], מ) קיא ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא בחבל דגרדי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מותר לטלטלן וכו' ולא הוה מלאכתן לאיסור. ע"ל קכג ע"ב תד"ס ד"ה שם ד"ה מהו וכו' והה"ל דבר שמלאכתו לאיסור. עי' נקמן קכג ע"ל תד"ס בסי' [ממש"י רש"י ד"ה חפצי שמים מותרים. כגון פוסקים וכו'. פ"ק בשבת דף יב ע"ל (וכן סי' רצב"ל וכו' מין מסדכין את התיטוקות וכו' וכ"ה מתירין)]:

תורה אור השלם

א) אִם תָּשִׁיב מִשַّבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֶפְצֶיךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַّבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: [ישעיה נח, יג]

הגהות וציונים

א) נ"א א"ר חייא א"ר יוחנן (גליון) וכ"ה בדפו"ר ועיין מהרש"א שגורס כלפנינו ועיין מהרש"א לעיל לד ע"א: ב) ברי"ף וברא"ש הגירסא ישלשל בגדיו: ג) ל"ל וללישנא קמא ובכת"י מתיבת חד מינייהו הוא דיבור בפני עצמו ומובא בדיבור הקודם לפני לישנא אחרינא: ד) בנמוק"י שהדלי קשור: ה) בכת"י דההו הקנים לתשמיש: ו) ע"פ המהרש"ל:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

עין משפט נר מצוה

יא א מי' ומגג סס מוס"ע סס סעיף ד: יב ב מי' סס הלכה ב מוס"ע סס סעיף ה: יג ג מי' סס הלכה ה מוס"ע סס סעיף ה: יד ד מי' סס הל' ג מוס"ע סס סעיף ז: מז ו ז מי' פכ"ו מהל' שבת הלכה ח: מז ח מי' פכ"ג מהל' שבת הלכה ז: יח ט מי' פכ"ג מהל' שבת [הלכה כב] סמג לאוין סה מוס"ע ס"ס מי' סב סעיף ג: יח י מי' פ"ל סס הל' ג וס"ה מהל' דעות הל' ט סמג עשין ל מוס"ע ס"ס מי' רסב סעיף ב: יט כ מי' פכ"ז סס הלכה ח סמג סס ולאוין סה מוס"ע ס"ס מי' שו סעיף ח: כ ל מי' סס הל"ה מוס"ע סס סעיף ו:

רב נסים גאון

דלת והנח לה שעורים חבן ומים עמד והניח לפניה שעורים חבן ומים והיתה אוכלת ושותה לפיכך אמרו כשם שהצדיקים הראשונים חסידים כך בהמתן חסידין ומעשה חמורו של ר' פנחס בן יאיר מפרש בפרק א' מן שחיטה תולין (דף ז) ר' פינחס בן יאיר הוה אזיל לפדיון שבויים כו' איקלע לההוא אושפיזא דמו שעריה לחמריה ולא אכלה נקרונהו ולא אכל מתשיבתו לא אכל אמר להו דילמא לא מעשרן עשרונהו ואכל אמר להו עני זה הולך לעשות רצון קונו ואתם מאכילין אותו טבלין ואיתא נמי במסכת דמאי (פרק א) ובמסכת שקלים דבני מערבא (פרק ה): יש לו להחליף יחליף אין לו להחליף ישלשל בבגדיו. בבראשית דר' הושעיא (פרשה יא) משכחת לה ומפרש בתוספתא ויברך אלהים את יום השביעי ברכו בעטיפה ר' הנא אמר צריך להחליף אבין בר חסדאי אמר צריך לשלשל ר' ירמיה ור' זעירא אמרו צריך לשלשל. ורחצת

רבינו חננאל

ואמרי' אי אישתביקא בכללא אפשר לשנויי כדקאמרת אלא מדקתני סיפא נפסק שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס דהא פריש בה ומפרש סוף מאי דאית בה ואי דוקא פנימית קתני אדמפרש אם נפסקה אח"כ שניה ותיקנה נפלוג בקמייתא וניתני בד"א שנפסקה פנימית אבל נפסקה חיצונה טהור. **ופרקי' אמר רב יצחק ב"ר יוסף תהא משנתנו בסנדל שיש לו ד' אזנים וד' תרסיותים.** ובהאי סנדל תנינן נפסקה אחת מאזניו סתם משמע אפי' חיצונות והוא כגון סנדל שיש לו ב' אזנים פנימיות זו מצד זו וב'